

**КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»**

СХВАЛЕНО

Протокол Вченої ради
КВНЗ «Харківська академія
неперервної освіти»
№ 3 від 25.06.2026

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ КВНЗ «Харківська
академія неперервної освіти»
№ 36 від 26.06.2026

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

тематичного спецкурсу за темою

**«Домедична допомога в системі роботи педагогічного працівника
закладу дошкільної освіти в умовах воєнного стану»**

***Pre-medical Assistance In The Teacher's Work System
Under Conditions of Martial Law***

РЕКОМЕНДОВАНО

Протокол засідання
кафедри освітнього
менеджменту та виховання
20.06.2026 № 6

Харків - 2026

Розробник: Комунальний вищий навчальний заклад «Харківська академія неперервної освіти» (Волкова І.В., старший викладач кафедри освітнього менеджменту та виховання (секція культури здоров'я, психологічної та інклюзивної освіти) Комунального вищого навчального закладу «Харківська академія неперервної освіти»).

Напрямок підвищення кваліфікації: Створення безпечного та здорового освітнього середовища.

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних та інших працівників закладів освіти «Організація фізичного та психологічно безпечного освітнього середовища: реагування на загрози чи надзвичайні ситуації», затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 06.06.2024 №814

Термін дії програми: з 01.04.2026 до 31.03.2030 року.

Рецензенти:

Цимбал Богдан Михайлович, доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри підвищення кваліфікації та спеціалізованої підготовки у сфері цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України;

Капустіна Наталія Олександрівна, викладач кафедри методики дошкільної та початкової освіти, методист Центру виховання та розвитку особистості Комунального вищого навчального закладу «Харківська академія неперервної освіти», магістр педагогіки вищої школи, тренер сумісного проєкту Save the Children з Міністерством освіти і науки України «Забезпечення безпеки дітей у закладах дошкільної освіти України», тренер за програмою «Психолого-педагогічна підтримка дітей, батьків та педагогів в умовах надзвичайної ситуації».

І. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність освітньої програми

Розробка освітньої програми тематичного спецкурсу за темою *«Домедична допомога в системі роботи педагогічного працівника закладу дошкільної освіти в умовах воєнного стану»* зумовлена тим, що захист життя і здоров'я дітей дошкільного віку є найвищим пріоритетом державної політики у сфері освіти. Особливістю сучасної безпекової ситуації є те, що у разі отримання дитиною травми чи виникнення невідкладного стану під час бойових дій, доступ екстрених служб до місця події може бути ускладнений або затриманий. У таких кризових обставинах саме педагог стає першою і єдиною особою, яка знаходиться поруч із вихованцями та зобов'язана діяти миттєво.

Фізіологічні особливості дітей дошкільного віку (швидка втрата крові, висока чутливість до кисневого голодування, стрімкий розвиток шоківих станів) вимагають від працівників ЗДО не просто теоретичних знань, а й автоматизованих практичних навичок. Крім того, перебування в укриттях та загальний рівень воєнного стресу підвищують ризики загострення хронічних захворювань або виникнення гострих психосоматичних і стресових реакцій у дітей, що також потребує вчасного та специфічного реагування з боку дорослих.

Законодавство України, зокрема Закон «Про екстрену медичну допомогу» та наказ Міністерства охорони здоров'я України від 09.03.2022 року № 441, чітко визначає обов'язок педагогічних працівників володіти навичками домедичної допомоги. Водночас у багатьох педагогів спостерігається тривожність, страх припуститися помилки та брак практичного досвіду застосування сучасних засобів порятунку (турнікетів, гемостатичних засобів тощо). Тому освітня програма спрямована на вдосконалення знань, умінь і практичних навичок педагогів закладів дошкільної освіти щодо надання домедичної допомоги.

Освітню програму тематичного спецкурсу за темою *«Домедична допомога в системі роботи педагогічного працівника закладу дошкільної освіти в умовах воєнного стану»* укладено з урахуванням засад державної політики в галузі дошкільної освіти, вимог чинного законодавства, а саме: законів України: «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Кодекс цивільного захисту України», «Про екстрену медичну допомогу»; наказу Міністерства економіки України від 19.10.2021 № 755-21 «Про затвердження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти», наказу Міністерства охорони здоров'я України від 09.03.2022 № 441 «Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах», листа Міністерства освіти і науки України від 02.04.2022 № 1/3846-22 «Про рекомендації для працівників закладів дошкільної освіти на період дії воєнного стану в Україні».

Цільова група: педагогічні працівники закладів дошкільної освіти

Обсяг (тривалість): 15 годин (0,5 кредиту ЄКТС)

- лекції – 5 год (33 %);

- практико орієнтовані види роботи – 9 год (60 %);
- контрольні заходи – 1 год (7 %).

Особливості реалізації програми:

Тривалість програми – інтенсивна (до 1 місяця).

Освітня програма *«Домедична допомога в системі роботи педагогічного працівника закладу дошкільної освіти в умовах воєнного стану»* може реалізовуватися в очній та/або дистанційній формах навчання, залежно від організаційних можливостей закладу, потреб слухачів і безпекової ситуації в регіоні.

Реалізація програми ґрунтується на поєднанні теоретичних занять і практико-орієнтованої форми роботи, яка передбачає активну взаємодію учасників навчання, обмін досвідом, використання інтерактивних методів навчання, аналіз кейсів, рефлексивні активності. Навчання передбачає створення безпечного, інклюзивного та партнерського освітнього середовища, а також доступ до цифрових освітніх ресурсів і онлайн-платформ.

Науково-педагогічні та педагогічні працівники Харківської академії неперервної освіти можуть реалізовувати Програму повністю або частково (з можливістю змін до 30% змісту за умови дотримання державних вимог до підвищення кваліфікації педагогічних працівників).

Форма підвищення кваліфікації: інституційна (очна, дистанційна)

Мета підвищення кваліфікації: розвиток професійної компетентності педагогічних працівників закладів дошкільної освіти з питань запобігання травматизму та надання домедичної допомоги в умовах воєнного стану.

Завдання підвищення кваліфікації:

1. поглибити знання педагогічних працівників щодо способів поведінки вихованців у небезпечних ситуаціях та факторах можливого ризику в приміщенні та на території закладу дошкільної освіти;
2. формувати здатність педагогічних працівників усвідомлювати порядки (алгоритми) надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах та правильно їх застосовувати у разі травмування або потреби;
3. розвивати вміння педагогічних працівників ЗДО безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу в надзвичайних ситуаціях або під час надання домедичної допомоги;
4. удосконалювати здатність ідентифікувати, оцінювати, адекватно реагувати на можливі ризики та небезпеки, попереджати їх, застосовуючи інструменти психолого-педагогічної підтримки дітей дошкільного віку;
5. моделювати фізично і психічно безпечне освітнє середовище в умовах закладу дошкільної освіти з дотриманням вимог безпеки життєдіяльності.

Очікувані результати навчання:

За результатами навчання слухачі:

- знатимуть способи поведінки вихованців у небезпечних ситуаціях та фактори можливого ризику в умовах закладу дошкільної освіти;
- розумітимуть особливості порядків (алгоритмів) надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах та правильно їх застосовуватимуть у разі травмування або потреби;
- умітимуть безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу в надзвичайних ситуаціях або під час надання домедичної допомоги;
- удосконалять здатність ідентифікувати, оцінювати, адекватно реагувати на можливі ризики та небезпеки, попереджати їх, застосовуючи інструменти психолого-педагогічної підтримки дітей дошкільного віку;
- умітимуть створювати (моделювати) фізично і психічно безпечне освітнє середовище в умовах закладу дошкільної освіти з дотриманням вимог безпеки життєдіяльності.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації.

Оцінювання побудовано за принципами компетентнісного підходу і поєднує формувальне та підсумкове оцінювання:

Формувальне оцінювання проводиться протягом навчання у вигляді коментарів та самооцінювання виконання практичних робіт, спрямованих на підтримку навчального поступу слухачів.

Підсумкове оцінювання здійснюється наприкінці програми у вигляді тестування за темами освітньої програми, що дозволяє оцінити рівень засвоєння алгоритмів дій з надання домедичної допомоги і спрямоване на визначення рівня сформованості здоров'язбережувальної компетентності педагогів ЗДО.

Підсумкове тестування здійснюється у вигляді тесту із 10 питань.

I рівень: 8 завдань з вибором однієї правильної відповіді. До кожного із завдань наведено чотири або п'ять варіантів відповіді, з яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо слухач вибрав і позначив правильну відповідь (кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал).

II рівень: 2 завдання з вибором декількох правильних відповідей. До кожного із завдань наведено п'ять-сім варіантів відповіді, з яких декілька правильних (кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал).

Максимальна кількість балів, яку можна набрати, правильно виконавши всі завдання підсумкового тесту, – 10 балів. Прохідний бал – 7 (70%). Учасники, які успішно пройшли навчання та склали підсумковий тест, отримують сертифікат про закінчення тематичного спецкурсу.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації: сертифікат про закінчення тематичного спецкурсу.

Вартість: вартість послуги визначена «Переліком освітніх послуг КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», що розміщений на сайті Академії (<http://edu-post-diploma.kharkov.ua/>).

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено поєднання теоретичної підготовки з активною, практико орієнтованою формою навчальної діяльності, що спрямовано на формування здоров'язбережувальної компетентності педагогів ЗДО та розвиток навичок надання домедичної допомоги у разі необхідності.

Особливістю освітньої програми є створення умов для професійної взаємодії педагогічних працівників, обміну досвідом, використання інтерактивних методів навчання, кейс-стаді та рефлексивних активностей.

Зміст програми складається з 4 модулів та 8 тем. Модуль перший за темою «Організація безпечного простору в ЗДО» передбачає ознайомлення з різними видами екстремальних і небезпечних ситуацій та алгоритмами дій в конкретній ситуації. Особлива увага приділена формуванню поведінкових навичок вихованців в умовах воєнного стану. Психоемоційна складова діяльності дитини в умовах надзвичайної ситуації потребує формування у педагогів навичок ефективної комунікації, мінімізації травматичного досвіду та збереження ментального здоров'я вихованців.

Модуль другий за темою «Практикум безпеки: алгоритми домедичної допомоги для педагогів ЗДО» спрямований на опрацювання порядків (алгоритмів) дій педагогів при травмах і кровотечах, здійсненні серцево-легеневої реанімації та надання домедичної допомоги при непрохідності дихальних шляхів, а також при поширених невідкладних станах дитини у разі необхідності.

Основною метою модулю третього за темою «Практична спрямованість освітнього процесу в реалізації домедичної допомоги» визначає опанування учасниками тематичного спецкурсу дієвих інструментів створення безпечного середовища через призму практичного засвоєння домедичних орієнтирів.

Модуль четвертий за темою «Організаційно-рефлексивний» передбачає мотивацію педагогічних працівників ЗДО щодо надання захисту і домедичної допомоги дітям в умовах воєнного часу, а також рефлексивне заняття на самоаналіз щодо проведення профілактичної роботи, обмін досвідом за темою тематичного спецкурсу.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 15 год, із них: 5 год – лекційні заняття, 9 год – практична робота, 1 год - підсумкове тестування.

№	Зміст	К-сть годин				Разом
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	
Модуль 1. Організація безпечного простору в ЗДО						
1.1	Екстремальні і небезпечні ситуації. НС - війна	1	1			2.

1.2	Психоемоційна складова діяльності дитини в умовах надзвичайної ситуації	1	1			2
	<i>Разом за модулем</i>	2	2			4
Модуль 2. Практикум безпеки: алгоритми домедичної допомоги для педагогів ЗДО						
2.1	Домедична допомога при травмах і масивних кровотечах	1	1			2
2.2	Серцево-легенева реанімація (СЛР) та допомога при чужорідних тілах у дітей дошкільного віку	1	1			2
2.3	Домедична допомога при поширених невідкладних станах	1	1			2
	<i>Разом за модулем</i>	3	3			6
Модуль 3. Практична спрямованість освітнього процесу в реалізації домедичної допомоги						
3.1	Безпека дитини та домедична допомога: практичні орієнтири для педагогів ЗДО		2			2
	<i>Разом за модулем</i>		2			2
Модуль 4. Організаційно-рефлексивний						
4.1	Настановне заняття. Мотиваційна сесія «Як стати опорою та захистом для дитини в умовах воєнного часу?»		1			1
4.2	Рефлексія «Знаю, вмію, дію: мої методичні наробки з профілактичної роботи»		1			1
	<i>Разом за модулем</i>		2			2
	Підсумкові заходи Підсумкове тестування				1	1
	<i>Разом</i>	5	9		1	15
	Усього	15				

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Модуль 1. Організація безпечного простору в ЗДО

Тема 1.1 Екстремальні і небезпечні ситуації. НС - війна

Надзвичайні ситуації в сучасних умовах. Негативні фактори середовища життєдіяльності дошкільника. Види травмування (побутовий, транспортний, під час освітнього процесу тощо). Основні види небезпек. Поняття травми, травматизму, мікротравми. Причини нещасних випадків (технічні, організаційні, санітарно-гігієнічні, психофізіологічні) та їх аналіз.

Групи травм: механічні, теплові, хімічні, електричні, комбіновані та фізико-хімічні. Ризик, як фактор потенційної небезпеки. Укриття, укриття при ЗДО, перехід в укриття, шляхи евакуації в приміщенні ЗДО.

Дії під час атаки із застосуванням хімічної зброї, правила поведінки в зоні бойових дій. Засоби індивідуального захисту. Використання підручних засобів захисту та допомоги.

Інформування учасників освітнього процесу щодо дій в умовах воєнного стану та надзвичайних ситуацій, формування навичок уникнення потенційних ризиків і небезпек, подолання труднощів у власному житті. Корисні цифрові ресурси.

Практична частина.

- Опрацювання алгоритмів дій в екстремальних ситуаціях в умовах воєнного стану.
- Моделювання умов виникнення небезпечних ситуацій та мінімізації негативних наслідків.

Тема 1.2 Психоемоційна складова діяльності дитини в умовах надзвичайної ситуації

Психологічна травма: сутність і вплив на розвиток дитини. Види травматичних подій. Ознаки травматичного стресу в дітей дошкільного віку. Педагогічні інструменти психолого-педагогічної підтримки дітей дошкільного віку. Відкриті кола та ранкові зустрічі для обговорення емоційного стану дітей. Ігрові форми комунікації та взаємодії. Індивідуальна підтримка дитини з урахуванням її емоційних та вікових потреб. Емоційна регуляція та створення психологічно безпечного середовища в закладі дошкільної освіти.

Психолого-педагогічна допомога дітям, які переживають стрес. Майндфулнес-практики, адаптовані до дошкільного віку. Дихальні вправи та вправи на заземлення. Спільна діяльність дітей як засіб формування взаємодопомоги та соціальних навичок. Підтримка пізнавальної активності та емоційної залученості дітей. Партнерство з батьками у забезпеченні психоемоційної підтримки дитини. Цифрові ресурси для стабілізації психоемоційного стану дітей дошкільного віку.

Практична частина.

- Освітній івент «Соціальна стійкість та емоційна підтримка дітей дошкільного віку в умовах воєнного стану».
- Вправи на розпізнавання емоцій «Твоя супер сила», «Подорож на хмарі», «Очима іншого», «Дилема в одному кадрі», «Усвідом себе» та «Мій безпечний простір».

Модуль 2. Практикум безпеки: алгоритми домедичної допомоги для педагогів ЗДО

Тема 2.1 Домедична допомога при травмах та масивних кровотечах

Загальні поняття про травму. Види та класифікація травм. Основні ознаки травм. Механізм травми. Класифікація травм від ступені важкості поранення. Заходи домедичної допомоги.

Поранення. Основні види та загальна характеристика ускладнень при пораненнях. Кровотечі, їх класифікація. Способи зупинки зовнішньої артеріальної, венозної і капілярної кровотечі. Зупинка артеріальної кровотечі з кінцівок і вузлової кровотечі. Порядок застосування джгута (турнікета) для зупинки крові. Способи самодопомоги при зовнішніх кровотечах.

Типи пов'язок (покривні, стисні, мобілізуючі). Методика накладання пов'язок.

Практична частина.

- Обговорення: Правила виклику бригади екстреної медичної допомоги. Правила взаємодії з рятувальниками.
- Відпрацювання порядку дій «Правила та послідовність накладання джгута (турнікета)».
- Вправа «Самодопомога та взаємодопомога – основні способи домедичної допомоги».

Тема 2.2 Серцево-легенева реанімація (СЛР) та допомога при чужорідних тілах у дітей дошкільного віку

Причини критичних станів у дошкільників: чому асфіксія та чужорідні тіла найчастіше призводять до зупинки дихання у дітей? Оцінка стану дитини: експрес-діагностика притомності та ефективності дихання (алгоритм «бачу, чую, відчуваю» за 10 секунд). Особливості алгоритму СЛР для дітей (від 1 року до підліткового віку).

Обструкція дихальних шляхів чужорідним тілом у ЗДО: ознаки часткової та повної непрохідності. Специфіка прийому Геймліха для дошкільників: дозування сили ударів між лопатками та абдомінальних поштовхів; адаптація пози рятувника під ріст дитини (на колінах перед нею). Юридичні та психологічні аспекти: подолання паніки педагогічних працівників та алгоритм виклику екстреної медичної допомоги (103) з чітким описом стану дитини. Цифрові ресурси з надання домедичної допомоги.

Практична частина.

- Відпрацювання алгоритму допомоги при удушенні (асфіксії): техніка ефективного кашлю, нанесення ударів між лопатки та проведення прийому Геймліха (субдіафрагмальний поштовх).
- Вправа (онлайн-сервіс LearningApps) «Визначити види непрохідності дихальних шляхів за ознаками».

Тема 2.3 Домедична допомога при поширених невідкладних станах

Розпізнавання загроз: ознаки найчастіших критичних станів у дітей (судоми, втрата притомності, висока температура, алергія, опіки, травми, отруєння).

Поняття про опіки. Характеристика термічних та хімічних опіків. Домедична допомога при термічних та хімічних опіках. Тепловий та сонячний удар, причини їх виникнення та симптоми розвитку. Домедична допомога при тепловому та сонячному

ударах. Обмороження та його періоди. Класифікація обмороження. Домедична допомога при обмороженнях.

Поняття про отруєння. Дія отрути на організм. Шляхи потрапляння і виведення отрути з організму. Домедична допомога при отруєннях, укусах комах, змії та диких тварин. Харчові отруєння, їх класифікація. Домедична допомога при отруєннях.

Практична частина.

- Відпрацювання алгоритмів першочергових дій: покроковий порядок допомоги при кожному стані до приїзду медиків.
- Вправа «Стабілізація та безпека».
- Взаємодія зі службами порятунку: Правила швидкого виклику швидкої допомоги (103) та чітка передача симптомів.

Модуль 3. Практична спрямованість освітнього процесу в реалізації домедичної допомоги

Тема 3.1 Безпека дитини та домедична допомога: практичні орієнтири для педагогів ЗДО

Роль педагогічного працівника закладу дошкільної освіти в організації та здійсненні профілактичної роботи щодо безпеки дітей. Значення Державного стандарту дошкільної освіти для формування в дітей компетентностей з безпечної поведінки. Програмно-методичне забезпечення реалізації завдань безпеки життєдіяльності в ЗДО. Превентивні заходи щодо запобігання небезпечним ситуаціям. Знання та практичні навички педагогів ЗДО з питань забезпечення безпеки дітей і надання домедичної допомоги.

Практична частина.

- Робота в групах (вправи «Міф чи професійна дія педагога?», «Що не так?», «Побачив – оцінив – дію»).
- Опрацювання педагогічних ситуаційних прикладів.

Модуль 4. Організаційно-рефлексивний

Тема 4.1 Настановне заняття. Мотиваційна сесія «Як стати опорою та захистом для дитини в умовах воєнного часу ? »

Реєстрація слухачів. Ознайомлення слухачів з організацією, змістом та умовами проведення тематичного спецкурсу. Повідомлення умов щодо проведення підсумкового тестування.

Мотиваційна сесія «Як стати опорою та захистом для дитини в умовах воєнного часу ?».

Практична робота.

- Рефлексія слухачів щодо власного педагогічного досвіду з питань домедичної допомоги і визначення особистих орієнтирів професійного розвитку.

Тема 4.2 Рефлексія «Знаю, вмію, дію: мої методичні наробки з профілактичної роботи»

Підсумок навчання на тематичному спецкурсі та осмислення отриманих знань і навичок.

Практична робота.

Самооцінка профілактичних компетентностей: аналіз власних знань (знаю) та практичних навичок (вмію) щодо запобігання травматизму в умовах ЗДО. Презентація методичного кейса педагога: систематизація та демонстрація авторських дидактичних матеріалів, памяток, алгоритмів безпеки та інтерактивних вправ (наприклад, у LearningApps) для роботи з колегами, дітьми та батьками.

Обмін досвідом та взаємонавчання: групове обговорення презентованих наробок, визначення найбільш ефективних форм профілактичної роботи в умовах сучасного закладу дошкільної освіти

Підсумкові заходи. Підсумкове тестування.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

(практичні роботи зазначені у відповідних темах за навчально-тематичним планом)

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Кодекс цивільного захисту України : Закон України від 02 жовт. 2012 р. № 5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text> (дата звернення: 26.08.2026).
2. Про дошкільну освіту : Закон України від 11 лип. 2001 р. № 2628-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text> (дата звернення: 26.08.2026).
3. Про екстрену медичну допомогу : Закон України від 05 лип. 2012 р. № 5081-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5081-17#Text> (дата звернення: 26.08.2026).
4. Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) нова редакція: наказ МОН України від 12.01.2021 № 33. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-bazovogo-komponenta-doshkilnoyi-osviti-derzhavnogo-standartu-doshkilnoyi-osviti-nova-redakciya>
5. Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 09 берез. 2022 р. № 441. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#Text> (дата звернення: 26.08.2026).
6. Про затвердження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти» : Наказ Міністерства економіки України від 19 жовтня 2021 № 755-21 URL:

<https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-vihovatel-zakladu-doshkilnoyi-osviti> (дата звернення: 31.08.2026).

7. Про затвердження Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів»: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 24.03.2016 № 234. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0563-16#Text8>. (дата звернення: 02.09.2026).
8. Про забезпечення охорони здоров'я вихованців в закладах дошкільної освіти»: Лист Міністерства освіти України та Міністерства охорони здоров'я України від 04.08.2026 № 1/16742-26 URL: <https://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/97531/>
9. Про рекомендації для працівників закладів дошкільної освіти на період дії воєнного стану в Україні : Лист Міністерства освіти і науки України від 02.04.2022 № 1/3845-22. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-rekomendaciyi-dlya-pracivnikiv-zakladiv-doshkilnoyi-osviti-na-period-diyi-voyennogo-stanu-v-ukrayini> (дата звернення: 26.08.2026).
10. Лист Міністерства освіти і науки України № 1/8820-23 від 20.06.2023 «Про організацію безпечного освітнього простору в закладах дошкільної освіти та обладнання укріплень» URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/uploads/public/661/696/fa6/661696fa672af417963301.pdf>

Навчально-методична література та освітні ресурси

1. Безпечний дитячий садок в умовах війни : практичний poradnik для керівників та вихователів ЗДО / під заг. ред. Н. В. Левицької. Київ : Видавнича група «Шкільний світ», 2023. 112 с.
2. Дитина : освітня програма для дітей від 2 до 7 років / наук. кер. проекту О. П. Турунцев ; авт. кол.: Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, В. М. Вертугіна [та ін.] ; Київ, столич. ун-т ім. Б. Грінченка. Київ, 2025. 428 с.
3. Джерело педагогічних інновацій. Безпечна освіта. Науково-методичний журнал. Випуск № 1(41). Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2023. 215 с.
4. Закалюжна С. В. Соціально-емоційне навчання в закладах освіти: теорія і практика. // Педагогіка і психологія. – 2021. – № 3. – С. 57–63.
5. Домедична допомога в умовах бойових дій : навч. посіб. / за ред. В. В. Крилюка, А. А. Гудими. Київ : ФОП Паляниця, 2023. 180 с.
6. Домедична допомога дітям при невідкладних станах : метод. рекомендації для педагогів / уклад. О. М. Коваленко, С. П. Ткаченко. Львів : Світ, 2022. 64 с.
7. Перша психологічна допомога: посібник для працівників на місцях / Всесвітня організація охорони здоров'я. Женева : ВОЗ, 2020. 72 с.
8. Посібник з культури безпеки для дошкільнят. Методичні рекомендації і плани занять. 2024. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2024/11/29/posibnyk-iz-kultury-bezpeky-dlya-doshkilnyat-29-11-2024.pdf>

9. Стандарти та алгоритми надання домедичної допомоги MARCH : довідник для цивільного населення та рятувальників / Всеукраїнська рада реанімації. Київ, 2024. 48 с.
10. Скрипка К.С. Впровадження соціально-етичного та емоційного навчання в закладах загальної середньої освіти. Матеріали XV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «Теоретичні та практичні аспекти розвитку науки і освіти» Львівського наукового форуму. м. Львів С.75-81.

Електронні ресурси

1. Стандартна операційна процедура 12.10/ДСНС «Навчання населення ризикам, пов'язаним із поводженням з вибухонебезпечними предметами» URL:
<https://dsns.gov.ua/upload/2/6/8/9/6/7/1QBewzVACHxt3lQilLbOwC6hsX6WcrOsyFIFiscl.pdf>
2. Мінна Безпека з ЮНІСЕФ URL:
<https://zdo3.kowelrada.gov.ua/osvitni-zahody/minna-bezpeka-z-yunisef/>